

Знято на камеру: нелегальна торгівля російською деревиною в ЄС вартістю 1,5 млрд євро

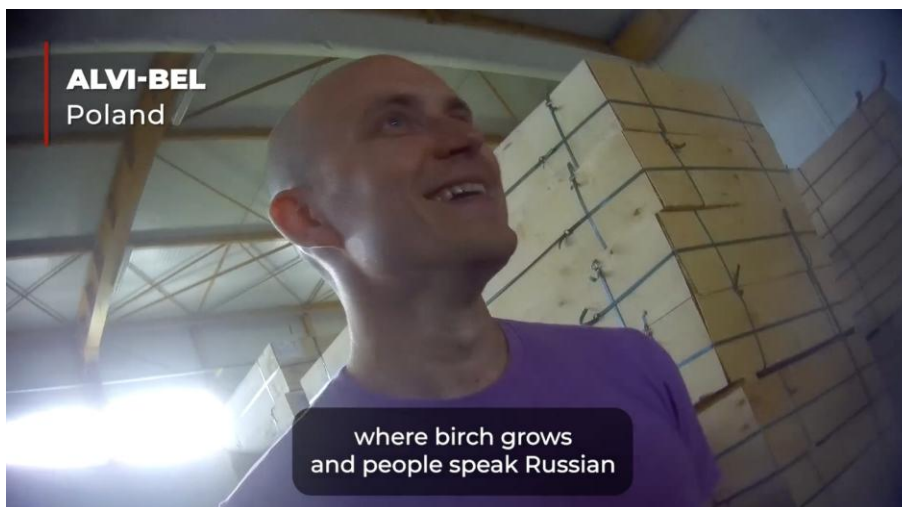
Знято на камеру: компанії визнали легалізацію російської деревини через треті країни, що забезпечила її продаж у ЄС на суму, що перевищує 1,5 мільярда євро

- Розслідування показало, що до ЄС щодня в'їжджає 20 вантажівок із березовою фанерою, яка підпадає під санкції. До цього мають стосунок усі 27 країн-членів ЄС.
- Знято на камеру під час дзвінків і зустрічей, проведених під прикриттям, а також у витоках внутрішніх документів: закордонні компанії та європейські трейдери визнають порушення санкцій у торгівлі, яку вони називають "золотою жилою" вартістю понад 1,5 мільярда євро.
- Європейські компанії, що виробляють іграшки, підлогові покриття та меблі, а також найбільший у світі виробник стін для скелелазіння, також були ідентифіковані покупцями березової фанери у експортерів, які зізналися в торгівлі нелегальною деревиною. Водночас ці компанії заперечують свою причетність до правопорушень.
- Незважаючи на достатні докази, влада не зупинила торгівлю, яка тепер майже досягла рекордних масштабів.
- Сім із десяти найбільших російських експортерів березової фанери досі постачають її до ЄС, повідомляє Earthsight. Прибутки надходять олігархам, які зустрічалися з Путіним у день вторгнення в Україну. Державні ліси є одним із головних джерел доходу для російської воєнної машини.

Ембарго діє до 00:01 за центральноевропейським часом 29 січня 2025 року.

Розслідувачі британської некомерційної організації Earthsight виявили масштабну торгівлю нелегальною російською деревиною, яка охоплює всю Європу та порушує санкції.

Розслідування під назвою «[Береза, заплямована кров'ю: як ЄС торгує російською фанерою в умовах війни](#)» зафіксувало компанії на відео, під час телефонних розмов та через внутрішні документи, які свідчать про організацію постійного потоку російської фанери до ЄС. Ці компанії продають нелегальну деревину по всьому континенту, серед їхніх клієнтів виробники скеледромів, іграшок, покриття для підлоги, меблів та інших товарів.

Розслідувачі Earthsight під прикриттям викрили компанії, які незаконно постачають російську фанеру до ЄС

Протягом дев'яти місяців розслідувачі Earthsight, видаючи себе за покупців, записували, як трейдери визнавали незаконність своєї діяльності, називаючи її "золотою жилою" та пропонуючи техніки для уникнення викриття.

За оцінками британської неурядової організації, понад 500 тисяч кубометрів "кривавої деревини" вартістю понад 1,5 мільярда євро було ввезено з Росії через треті країни до ЄС після введення [санкцій](#) у липні 2022 року. Наразі, обсяги імпорту досягли рекордних рівнів: понад 700 кубометрів щодня прибувають до портів і кордонів ЄС, що еквівалентно 20 великим вантажівкам або контейнерам. Усі [27 країн-членів ЄС](#) отримують поставки, ймовірно, нелегальної фанери. Найбільші обсяги відправляються до Польщі, за нею йдуть Німеччина, Іспанія, Португалія, Італія та Естонія.

Березова фанера давно цінується у будівництві за свої фізичні властивості, а за останні роки попит на березову фанеру у США та Європі різко зріс. Вона використовується у багатьох повсякденних товарах і набула популярності у сфері інтер'єрного дизайну завдяки численним рекомендаціям від блогерів та інфлюенсерів, які радять її для облаштування [кухонь](#) і виготовлення [меблів](#).

Сім із десяти найбільших російських експортерів березової фанери, як показало розслідування, продовжують поставки до ЄС. Дві з цих компаній пов'язані з мільярдерами-олігархами, які зустрічалися з Путіним у день вторгнення в Україну. Один із них, Олексій Мордашов, включений до санкційного списку ЄС, а інший, Володимир Євтушенков, є головним акціонером найбільшої лісозаготівельної компанії Росії. Державні підприємства Білорусі також сприяють цій торгівлі та продають заборонену деревину до ЄС, як зазначається у звіті Earthsight.

Деревина робить значний внесок до російського ВВП та експорту. Усі ліси в країні є державною власністю. Військовий сектор безпосередньо контролює та отримує прибутки

від [лісів](#), площа яких перевищує півтори території Бельгії. Однак Earthsight не досліджував точне походження російської деревини, яка потрапляє до Європи.

Російські компанії повідомили Earthsight, що вони "відмивають" фанеру через треті країни, часто через Казахстан або Туреччину, щоб приховати торгівлю. Основні поставки здійснюються через Китай, де компанії, за даними Earthsight, поводитися найбільш зухвало щодо порушення санкцій. Аналіз торговельної статистики та митних записів, проведений Earthsight, показує, що бізнес процвітає.

Декілька компаній з ЄС визнали купівлю нелегальної російської фанери під час прихованих записів. Попри те, що ці компанії є трейдерами та перепродають фанеру, розслідування також визначає кількох значних клієнтів у ЄС, пов'язаних із компаніями, які визнали факти відмивання російської фанери.

Одним із таких клієнтів є найбільший у світі виробник штучних скеледромів і постачальник для кваліфікаційних раундів Олімпійських ігор 2024 року в Парижі — болгарська компанія Walltopia.

Ще одним клієнтом є естонська компанія Technomar & Adrem, яка постачає покриття для підлоги для мережі готелів Radisson, Hilton і Marriott. Серед інших клієнтів — Werxal, виробник меблів, чия продукція продається в сотнях магазинів у всій Польщі, і болгарський виробник іграшок Komfort, який стверджує, що постачає дерев'яні іграшки деяким із найбільших європейських компаній. Серед клієнтів також іспанський оптовик Forest Trafic та італійська фірма з виробництва підлогових покриттів Castellana Legnami. Невідомо, чи закуповували вони російську деревину, і немає жодних доказів того, що ці компанії свідомо порушили санкції. Проте, щонайменше, результати розслідування вказують на необхідність ретельнішого вибору бізнес-партнерів.

Компанії Walltopia і Werxal не відповіли на прохання прокоментувати висновки розслідування Earthsight. Компанії Technomar, Komfort, Forest Trafic і Castellana Legnami спростували інформацію про будь-які порушення. Детальнішу інформацію про відповіді, отримані від компаній, що фігурують у нашому звіті, наведено нижче.

З початку 2023 року Earthsight активно ділиться своїми висновками з органами влади країн ЄС, але отримала мінімальний зворотний зв'язок. Виконання санкційних норм є несистемним і не забезпечує належного стримування незаконного імпорту, обсяги якого зараз б'ють рекорди. Earthsight зазначає, що провина за відсутність координації національного виконання частково лежить на Брюсселі, і закликає Європейську комісію до більш активних дій. Організація також наполягає на необхідності внесення змін до санкційного законодавства, щоб охопити товари, виготовлені з російської деревини у третіх країнах, що значно спростить контроль.

Керівниця команди Earthsight із питань деревини та санкцій Тара Ганеш заявила:

"Жадібні до прибутків контрабандисти без особливих зусиль відмивають фанеру через треті країни та доставляють її до Європи, користуючись слабкими місцями в

санкційній системі. Це настільки легко, що нині близько п'ятої частини всієї березової фанери, яка продається в Європі, вважається нелегальною російською «кривавою» деревиною. У світлі несприятливих обставин для України, Польща повинна використати своє головування в ЄС, щоб назавжди покласти край цій ганебній торгівлі».

Кінець документа

Earthsight — неприбуткова організація, що базується у Великій Британії, яка за допомогою ґрунтовних розслідувань викриває доквіллеві та соціальні злочини, несправедливість та зв'язки з глобальним споживанням.

Версія звіту Earthsight "Береза, заплямована кров'ю: як ЄС торгує російською фанерою в умовах війни", на яку накладено ембарго, доступна за [посиланням](#). Після зняття ембарго о 00:01 за центральноєвропейським часом 29 січня 2025 року звіт буде опублікований тут: <https://www.earthsight.org.uk/blood-stained-birch>.

Матеріали для преси, включно з таблицею країн ЄС, які імпортують криваву березу, можна знайти [тут](#). Вибрані відео- та аудіоматеріали з дзвінків Earthsight під прикриттям доступні за запитом. З відповідями компаній можна ознайомитися [тут](#).

Контакти:

Керівниця команди з питань деревини, санкцій та північних лісів Earthsight Тара Ганеш: taraganesh@earthsight.org.uk

WhatsApp/Signal: +447920053988

Консультант з комунікацій Earthsight Джек Хантер: jack@fthe.fr

WhatsApp/Signal: +33754543548

Також доступна загальна адреса для запитів преси: press@earthsight.org.uk

Нотатки:

- Дослідження Earthsight свідчать, що всі додаткові обсяги імпорту фанери до ЄС з країн, що використовуються для обходу санкцій (Туреччина, Казахстан, Китай і Грузія), з моменту введення санкцій, імовірно, мають російське походження. Це становить 525 522 кубометрів за два роки, з липня 2022 по жовтень 2024. Використовуючи типові поточні роздрібні ціни за лист фанери, перераховані у кубометри, Earthsight оцінює, що вартість імпорту перевищує 1,5 мільярда євро.
- Усвідомлюючи важливість цієї галузі для [Росії](#) та її союзника [Білорусі](#), а також у відповідь на відповідні заклики [громадянського суспільства](#) після повномасштабного вторгнення, ЄС запровадив санкції на імпорт деревини з цих країн. Окреме звернення [Верховної Ради](#) у 2023 році також закликала інші уряди заборонити цю торгівлю.
- Олексій Мордашов очолює компанію Sveza, найбільшого у світі виробника березової фанери, а Володимир Євтушенков керує лісовим гігантом Segezha. Sistema, материнська компанія Segezha, потрапила під санкції США минулого року. Мордашов і Євтушенков входили до групи керівників галузі, які зустрічалися з Путіним для обговорення наслідків санкцій для російського бізнесу в день вторгнення в Україну. Реліз про зустріч 24 лютого 2022 року дивіться [ТУТ](#), а список учасників — [ТУТ](#).

Згідно з рейтингом Forbes 2024 року, Мордашов входить до сотні [найбагатших людей світу](#). Він потрапив під санкції ЄС після початку російського повномасштабного вторгнення в Україну. Обидва чоловіки намагалися обійти накладені на них санкції, передаючи контрольні пакети акцій Sveza і Segezha або їхніх материнських компаній родичам, чи довіреним особам. Проте вони залишаються найбільшими акціонерами. Деталі та посилання доступні в звіті.
- Італійська компанія Castellana Legnami заперечує факт правопорушення, в той же час Earthsight не отримала жодної відповіді від Werxal або Walltopia. Іспанська компанія Forest Trafic наголосила, що її система перевірки легальності деревини була перевірена і схвалена компетентними іспанськими органами, а також міжнародною моніторинговою компанією Bureau Veritas. Вона повідомила Earthsight, що інформація, надана їй китайським постачальником, «щорічно перевіряється такими організаціями, як FSC», і що вона є жертвою свого китайського постачальника і «в жодному разі не співпрацює з ним». Компанія Technomar & Adrem повідомила Earthsight, що незалежні аудити, а також документи, надані постачальником, засвідчили, що березову фанеру, яку вона придбала, було вироблено в Казахстані, а сировину було отримано з казахстанських лісів. Компанія також заявила, що більша частина використовуваної нею березової фанери вироблена в Україні. Повні відповіді компаній можна переглянути [ТУТ](#).